

שיעורי "היא שיחתי" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה".

הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד.

מטרת השיעורים לעורר שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

מנחות לט היא שיחתי

נושאים לשיחה ודיון
לקחת מדרך הגמרא אל משעולי החיים

המלצת קריאה | "מלך תוסיף"
בעניין הוספה על פסוקי מלכויות והמסתעף

והנה סוגיא זו נוגעת למקומות רבים בהם דנו הפוסקים על הוספה על מניין המכוון, האם יש קפידא בתוספת שמקלקל המניין המכוון כנגד דבר מה.

כגון: הוספה על מנין נרות שבת, הבדלות בברכת הבדלה, כריכות בציצית, מניין העולים לתורה, מניין הפסוקים לכל עולה, ג' מצות הקערה, ד' כוסות, ס"ח הדסים וערבות, ג' טבעות הלולב, מאה קולות, מאה ברכות (! יש שדנו לא להוסיף!), י"ב חלונות בביהכ"ס, פ"ז תיבות בברוך שאמר, מניין האזכרות בשירת הים, שורות ספר תורה, ז' הקפות, ס' מילים בשיר של פגעים, מניין הדיינים בב"ד של עיבור השנה, מניין הקדישים, ועוד ועוד.

שמועה עקשנית מספרת שר' אברהם משה רוט ובנו ר' שמואל עסוקים בתקופה האחרונה בהכנת מאמר מקיף אודות הוספה על פסוקי מז"ש וכריכות הציצית והמסתעף. מהדורה חלקית יצאה לאור לפני כמה חודשים בשם "מלך תוסיף".

התבוננות | מה תוכן יש בהגדרת השלילה: כל שאינו תכלת

מצוות לבן איננה מתקיימת דוקא בחוטים לבנים, אלא בכל צבע שהוא [ולכתחילה בצבע הבגד], בתנאי אחד ויחיד: שאינו תכלת כשר.

כלומר, המצוה היא להטיל ב' חוטי תכלת וב' חוטים שאינם תכלת.

כמדומה שזה **דבר יחידאי** בתורתנו הקדושה שהגדרת החפצא דמצוה הוא שלילית, כל שאינו בכלל דבר פלוני הרי הוא בכלל החפצא דמצוה.

אולי יש לומר שתכלית העמדת הלבן מול התכלת היא בשביל להבחין ההבדל ביניהם, וכלשון חז"ל "כשיכיר בין תכלת ללבן" הרי שיש איזו התבוננות כזאת שמעמידה את התכלת ביחס לחוטים האחרים וכן

פולמוס | מתי אפשר להוסיף על המניין בלי לקלקל

בגמרא שלנו מבואר שאין להוסיף על מניין י"ג כריכות שהם כנגד ז' רקיעים ואוויר שביניהם, וכן מצאנו לגבי הבדלה שלא יפחות מג' הבדלות ולא יוסיף על ז' הבדלות.

והנה הרא"ש כתב בשם הראב"ה שאפשר להוסיף על מניין עשרה פסוקים שבמלכויות, זכרונות ושופרות, אע"פ שמבואר בגמרא שהם כנגד עשרה מאמרות או עשרת הדברות וכו', משום שהמוסיף על הדבר אינו מקלקל הרמז שכנגדו נתקן.

וכן מבואר לגבי מניין העולים לתורה שאע"פ שהוא כנגד כהנים לויים וישראלים וכדומה מ"מ אפשר להוסיף עליהם, וכן במניין הפסוקים לכל עולה שהוא כנגד עשרת הדברות.

לפי זה כתב הרמ"א בהלכות שבת שאפשר להוסיף על נרות שבת המכוונות כנגד זכור ושמור, כי ההוספה אינה מקלקלת.

והפליאה גדולה מהגמרא שלנו שאין להוסיף על מניין י"ג כריכות, ומה החילוק בין הנושאים.

השל"ה הקדוש בספרו בגדי ישע על המרדכי (ר"ה פ"ד סק"ב) כתב ליישב דהא דאין מוסיפין על המניין גבי כריכות הציצית הוא משום דמיחזי כיוהרא "אבל בקריאת התורה שהיא לכל הצבור אין שייך טעם זה, לכן אדרבה מצוה מן המובחר להוסיף וכן בהזכרת מלכויות זכרונות ושופרות שאין שום אדם שומע שמוסיף אז ג"כ מצוה הוא משא"כ בציצית שכל אחד רואה איך נעשו הציצית שלו כי הבגד של ציצית צריך להיות שיהא לבוש על כל הבגדים.

ואילו **החתם סופר** או"ח סימן ע"ה הלך בדרך אחרת: שבמקום שחכמים תיקנו את עיקר המצווה אין לנו להוסיף על המניין שקבעו שהוא מכוון כנגד איזה דבר, אבל כאשר עיקר המצווה קדמה לתקנת חז"ל לא מסתבר שיבואו חז"ל ויגבילו את המצווה בשביל לרמוז כנגד דבר מה.

עלון "היא שיחתי" מיסודה של אגודת "לוחמי הדף" בראשות ידידי הרב אהרן צופיוף לחיזוק ועידוד עמידה באתגרי לימוד הדף היומי. מרגיש בודד במערכה? מנסה לעמוד בקצב ולא מצליח? הצטרף אלינו, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק! להצטרפות לקבוצות השונות של "לוחמי הדף" צור קשר במספר 054-824-9119

המאכלים, את כל סגולות המזון הנצרכות לחיים. המאכל השני היה המן - הוא היה לבן, אבל לא בגלל שהוא היה חסר במשהו, אלא בגלל שהוא היה כולל את כל המאכלים כולם. אומר משה רבינו: **איך אתם מגדירים אותו כ"תפל" ללא צבע וללא טעם, הרי הוא היה "לבן" כולל כל הטעמים!**

[זהו בעצם העניין של קביעת שמו "מן" - כי לא ידעו מה הוא. כלומר, לא היה לו מאפיין מסויים וייחודי. ויענך וירעיבך ויאכילך את המן, ואכמ"ל].

זאת הסיבה שכל בנות ישראל לבשו לבן בט"ו באב, שמלות שאולות שאינן שלהן. הן אמרו לבחוריהם: אל תסתכלו על ה"צבע" הייחודי שלי, אל תדמה בנפשך שאתה מכיר את המאפיין הייחודי שלי. גם אם תזהה אותו - טיפשי להחליט בגללו על נישואין. כולנו - לובשות לבן. כולנו כוללות כל הצבעים במידה שווה. עכשיו תבחר רק לפי מה שהקב"ה יזמן לך "תן עיניך בנוי" "תן עיניך במשפחה" "לשם שמיים". מה שתרגיש - תבחר, ותכרות איתה ברית עולם.

יש מצוה להטיל בבגד ד' כנפות חוטי תכלת וחוטי לבן. כולנו יודעים את זה. אבל האמת שהמצוה להטיל "חוטי לבן" איננה מתפרשת כפשוטה, המצוה היא להטיל "חוט בצבע הבגד". מי שיש לו טלית כחולה צריך להטיל חוטים כחולים, ומי שיש לו טלית שחורה צריך להטיל חוטים שחורים. אז מדוע הם נקראים "חוטי לבן"? כי מנהג ישראל היה (ועודנו) להתעטף בטלית לבנה.

נישואין מוגדרים "פריסת טלית על הכלה". **כנסת ישראל עומדת מול הקב"ה בכל בוקר ומתעטפת בטלית לבנה.** היא אומרת לקב"ה: אל תאהב אותי בגלל מעלה פלונית או אלמונית, האהבה שלנו לא קשורה ומשועבדת לשום פרט, תאהב אותי כמו שאני. רעייתך!

בית המקדש נקרא "**לבנון**" משום שהוא "מלבין את עוונותיהם של ישראל". הוא לא מנקה ומכבס גרידא אלא מחזיר אותם לצבעם הלבן דוקא, הוא "לבנון". כי עם ישראל כולל את כל המעלות והכוחות יחד, ובצורה כזו הוא נכנס לקדש הקדשים ביום הכיפורים בבגדי לבן אל תוך הלבנון.

מעניין לדעת | השייכות בין המספר 613 לצבע התכלת!

רש"י מלמד אותנו שהמנהג שלנו במניין הכריכות נועד ליצור את המספר 613 כנגד תר"ג המצוות שהציצית שקולה כנגדם.

דבר מעניין מאד גילה ד"ר ברוך סטרמן בספרו "לטעום מהשמיים": המלוקות שמייצרות צבע כחול הן נדירות מאד בטבע, הסיבה לכך היא שכמעט כל המלוקות לא בולעות את הכתום והאדום וממילא לא יכולות להחזיר אלינו קרני אור כחולים טהורים. זולת המולקולה הקטנה והחביבה שנקראת "אינדיגו" היא זו המיוצרת ע"י חלזונות הארגמון וצמח הקלא-אילן ומסוגלת להפיק צבע תכלת.

להיפך. לכן המצוה היא לכלול חוטי תכלת עם חוטים "שאינם תכלת". ועוד יש להעמיק בזה.

העמקה | סוד הצבע הלבן

והנה, למרות שאפשר להטיל חוטים בכל צבע שהוא, נהגו ישראל להטיל חוטים לבנים על בגד לבן, ולכן נקרא שמם "חוטי לבן". וצריך להבין מה עומד מאחורי המנהג הזה.

והנה, בכל העולם המערבי **כלות לובשות שמלות לבנות בליל כלולותיהן.** זה נראה לנו כאילו "כך היה מאז ומעולם", אבל זה "מנהג" חדש יחסית. הוא התחיל לפני פחות ממאתיים שנה, בנישואי המלכה ויקטוריה בשנת ת"ר, היא לבשה שמלת כלה לבנה - ממנה ראו וכן עשו כל בנות העולם המערבי...

"מנהג קבוע" של גויים, נקרא "חוק". אין לו שום טעם או הגיון אלא "צו אופנה". כך זה וזהו. יש איסור חמור מן התורה ללכת ב"חוקות הגויים".

מדוע אם כן נוהגות הכלות בעם ישראל ללבוש שמלה לבנה? [כמדומני שבחסידות צאנז מקפידים בגלל שאלה זו - שהכלה לובשת שמלה בצבע בז'/שמנת ולא ממש לבן].

אך האמת שכבר מזמן המשנה לבשו ה"כלות" הפוטנציאליות שמלות לבנות, בעודן מחוללות בכרמים בט"ו באב וביום הכיפורים. כולן לבשו "**בגדי לבן שאולין**". נמצא שאין כאן "חוק גויים" אלא מנהג יהודי קדום וקדוש.

מדוע באמת הכלות לבשו דוקא בגדי לבן? מה משמעות הצבע הלבן ביהדות?

עלינו לדעת ש"לבן" איננו חסר צבע, אדרבה הוא **כולל את כל הצבעים**, הלבן הוא חסר ייחודיות. הייחודיות נוצרת ממנין ייחודי של תערובת צבעי היסוד, הלבן יש בו כל צבעי היסוד במידה שווה ולכן הוא חסר ייחודיות.

משה רבינו מתאונן "ותופל ולבן" מפרש רש"י: הוכיחן על הדברים **שתפלו על המן שהוא לבן.** בדרך כלל אנו חושבים שמי שמגדיר אדם או מושג לפי צבעו החיצוני הוא אדם שטחי. [עשיו קרא לנזיד העדשים: "האדום האדום הזה", איזו שטחיות! וכי הוא מגדיר עדשים כמו שהוא מגדיר אבטיח? "על כן קרא שמו אדום" - גם אותו כינו על פי החזות החיצונית האדומה שלו]. אז מדוע משה רבינו מכנה את המן "לבן"? ואיך זה נוגע לטענה על "שתפלו"? **וכי אם המן היה צהוב היה מותר לתפול עליו טענות?**

אבל באמת אין כמעט בבריאה מאכל שהוא לבן גם חיצונית וגם פנימית. כי לכל מאכל יש ייחודיות משלו שמתבטאת בצבע הייחודי שלו. המאכל היחידי שהוא ממש לבן - **חלב האם**, כי הוא כולל את כל

היהדות לא קופאת על השמרים, חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך, יש הרבה חידושים וגילויים, הוספת קומות חדשות וחשיפת עומקים מרהיבים, **אבל - התנאי להכל זה הזהירות המרובה, צעד אחר צעד.**

מצד שני | מדוע רוב גדולי ישראל אינם מתנגדים להטלת התכלת

מאידך גיסא, שימו לב, **לא יצא עדיין שום גדול בישראל** בקריאה פומבית **כנגד** הטלת התכלת! ולא בכדי הוא. [לדוגמא: רבינו הגר"ע אויערבאך שליט"א נתן הסכמה לספר **שמתנגד** לחידוש התכלת, וההסכמה **מסוייגת** מאד "כמובן שההלכה למעשה אנו נמתין לגדולי הפוסקים... וה' יאיר עינינו את הדרך נלך בה ואת המעשה אשר נעשה..." וכדומה, כלומר, הנושא לא הובהר עדיין מספיק אבל גם לא נשלל]. בכוונה הניחו את זה כך.

כך גם רבינו הגר"ק זצ"ל לא דיבר שיש בזה איזה פגם ח"ו, אלא שהוא לא רואה בזה טעם וסיבה. ואדרבה, תלמידי חכמים שאמרו לו שבידרו הדבר וזהו התכלת לדעתם ללא פקפוק, הוא דן איתם על צורת הקיום וכו', ואף אמר להם בחיך "תוציאו אותי ידי חובה"...

כל זה חלק מהזהירות הרבה. הכל בעדינות ובאחריות.

זקני הדור יודעים מה הם עושים.

חינוך | להיזהר מלזלזל בדברי הזקנים

אגב, אחת החששות של הגר"ש אלישיב זצ"ל מהטלת התכלת היה מהזלזול בזקני ישראל. כל אברך מחווה את דעתו ומסביר למה גדול פלוני לא יודע לבדוק וגדול אלמוני חושש מהקנאים או שאר הבלים. כמה צריך להיזהר מזה, שהרי עיקר היהדות היא בקבלת עול זקני ישראל וההליכה על משכנות הרועים.

וכפי שכתב בשמו הגר"י אפרתי בספרו ישא יוסף: "בדבר השאלה האם ראוי להשכיר מקום במוסדכם לאנשים הפועלים להפיץ את ענין הטלת תכלת בזה"ז, שאלתי למרן שליט"א והשיבני כי לדעתו לא כדאי הדבר הואיל **שאף אם כוונתם טובה הרי יש מהמתעסקים בדבר שברוב התלהבותם לא ימלט שידברו שלא כראוי כנגד גדולי ישראל בעבר או בהווה שלא הסכימו עמם**, ומשום כך כדאי שתמנעו מהשכרת המקום והשי"ת יזכנו במהרה לראות בבנין בית הבחירה ונזכה לקיים המצוה כהלכה".

גם רבינו הגר"ש אויערבאך זצ"ל (שרבים מתלמידיו נמנים על מטילי התכלת, ולפי השמועה גם הוא הטיל בהצנע) כתב במכתבו (כנגד

שימו לב, הצורה המקסימלית של בליעת הגל הכתום-אדום במולקולת האינדיגו היא כאשר הגל הוא **באורך 613 ננומטר**. זהו הגוון השוכן במעגל הצבעים ממש מול התכול. התוצאה היא שאנו תופסים את האינדיגו כבעל צבע תכלת יפהפה, אילו שיא הבליעה של המולקולה היה מעט פחות או יותר מ-613 היה הצבע הנראה לעינינו יותר דומה לסגול אדמדם או לסיגלית.

"העובדה ששיאו של גרף בליעת הפוטונים של מולקולת האינדיגו היוצר את צבע התכלת של הציצית, עומד בדיוק על אורך הגל 613 ננומטר, היא תופעה ראויה לציון הקושרת מסורת עתיקה עם כימיה מודרנית".

השקפה | מדוע רוב גדולי ישראל עדיין לא נוהגים בתכלת

רוב רובם של גדולי הדור נוקטים שהם אינם רשאים לפנות חודשים ארוכים מזמנם היקר כדי לבדוק את כל המחקרים והפולמוסים. [אני הקטן ביליתי כמה חודשים עם אחי הגאון שליט"א על מנת לסדר את כל הנידונים והצדדים זה מול זה. ועדיין לא יצאנו ידי חובתנו]. מכיון שכך, אין לפניכם ידיעה המחייבת התייחסות.

אלו המצקצקים בלשונם מול ארזי הלבנון "איך הם נמנעים מלברר מצווה מן התורה" מוטב להם לשמור את לשונם מלהיות מלעיבים במלאכי אלקים שיודעים היטב מה ה' שואל מעמם, האם הם מצווים ורשאים לפנות את זמנם לתקופה ארוכה בשביל בירור התכלת או שעליהם להמשיך לשאת את משא הדור על אתגריו העצומים.

חלק מגדולי ישראל, כמו רבינו הגר"ש אלישיב זצ"ל, טענו שכך דרכו של המדע, הוא הולך ומתפתח ב"ה, תגלית אחרי תגלית. היום למשל איננו מוצאים דג שעולה אחת לשבעים שנה כפשוטו ממש, אבל מה נעשה אם בעוד כך וכך שנים נמצא "מול עינינו" תגלית חדשה. גם אז נזדקק לעוד ועוד בירורים ופולמוסים, מחקרים ובדיקות? **וכי על בית המדרש לעבוד במתכונת מחקר אוניברסיטאי?! לא על זה נצטוונו במצוות והגית בו יומם ולילה.**

אימתי תתגלה התכלת? כאשר הדברים יהיו כל כך ברורים ובהירים, **שלא יצטרכו לזה הררי מחקרים ופולמוסים, דוקטורים ופרופוסורים, מאמרים בלטינית ובאנגלית.**

יש עוד סיבה, חשובה מאד: היהדות לא מוכנה להשתנות במהירות. סימן ההיכר שלה הוא **המתנות**, טיפין טיפין. שינוי מהיר הוא צעד מסוכן ליהדות שחוששת יותר מכל משינויים לא ראויים.

אתן דוגמא: רבינו הגר"ש אויערבאך זצ"ל טען שיש לברך על שוקולד בורא פרי העץ. אבל כאשר נכד שלו שאל אותו "מה מברכים על שוקולד" הוא אמר לו: תשאל את סבתא... בעוד חמישים שנה מסתמא כבר יהיו כאלו שיברכו על שוקולד בורא פרי העץ...

אבל כמדומה שפשטות ההלכה בשולחן ערוך ובפוסקים סימן י"ב כדעת רש"י ותוספות, להטיל ב' חוטים שלמים של תכלת וב' חוטים שלמים של לבן.

והנה, יבוא הטוען ויטען שיש כאן צד הפסד, כי אילו ההלכה כהראב"ד שהלבן צריך להיות ג' חוטים הרי כשהוא נוטל ב' חוטי תכלת (מחמת דעת רש"י ותוספות) הוא לא יוצא ידי חובת הלבן (לדעת הראב"ד).

אבל, הרי אין התכלת מעכבת את הלבן ולא הלבן את התכלת, וא"כ מי שיש לו אפשרות לקיים את התכלת או את הלבן, האם יש עדיפות למי מהם? והרי **כשם שיש לחשוש שאינו יוצא הלבן לדעת הרמב"ם והראב"ד, יותר יש לו לחשוש שאינו יוצא התכלת לדעת רש"י ותוספות.**

[יודגש, שלפי הצד שאין זו התכלת, א"כ אין שום הפסד, כי ממילא החוטים הללו כשרים כחוטי לבן, ויש שחששו משום שצריך שיהיה 'מין כנף' לכתחילה בצבע הבגד, אך **אין זה נכון** כי זהו דווקא בחוטי הלבן ולא בחוטים שהם כנגד התכלת.

ואמנם מי שיטיל ב' חוטי תכלת, אז יפסיד (אם נניח שאין זו התכלת) לפי הרמב"ם את הדין לכתחילה של מין כנף על חלק מחוטי הלבן, ואולי מזה התגלגל שלא הטילו ב' חוטי תכלת כדעת רש"י ותוספות].

פורים | מדוע אסתר הכינה תכלת למקדש

בקרובץ לפורים אנו אומרים "זה הכינה לאות לתיקון אריאל, תכלת ידה עשות לגאולי אל" היינו שאסתר המלכה הכינה התכלת לצורך עבודת המקדש. כנראה משום שהיתה בארמון המלוכה שם היה לה גישה לתכלת היקרה מפז, שהרי מרדכי יצא בלבוש תכלת, ובחצר המלך היה חור כרפס ותכלת, ולכן יכולה היתה להכין את התכלת לבית המקדש.

אומר הפייט שזה היה "לאות לתיקון אריאל", זה היה סימן לכך שמתקרב השלמת בניין בית המקדש השני.

וורט | בראותם יחד תכלת מרדכי

כנראה זה הביאור בדברי הפייט "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי" מדוע דוקא תכלת? הרי לבש גם זהב וחור ובוץ וארגמן, אלא משום שאותה התכלת היא סימן ואות על כך שבקרוב יבנה בית המקדש.

ויש להוסיף, מהי ההדגשה בראותם "יחד" תכלת מרדכי. כי כתוב בספר

העליה להר הבית) תחנונים והפצרות שלא להימשך אחרי כל דבר של התחדשות:

"...חוץ מגוף הפירצה כי רבה ונוראה למאד, **טמון בזה הזלזול והבעיטה הנוראה בהמסורת שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אימך, וגם מתרבים מצוות אשר מעורב בתוכם הפריקה וההתנערות מאבותינו מדור דור**, והרי ברוח הקודש נאמר דבר ד' לשמוע מוסר אביך ותורת אימך אשר כל הדברים כגחלי אש ויותר, ולא היה די באזהרה לשמוע בדבר ה' אלא צריך בהכרח מוסר אביך ותורת אימך.

וכל שיש בו דעת יבין גם ההבדלה, אשר **אף כי אמנם צריך וראוי תמיד להוסיף ולהתחדש בזהירות וזריזות**, כי בכל דור עומדים גדולי וחכמי ישראל על משמר היהדות ולולא זאת {שנוסיף ונתחדש בזהירות ודקדוקים וחומרות} ח"ו וכו', ולמי שיש בו דעת יש גם הלבין ולהבדיל בין האמור לבין מה שכתבנו וקיצרתי במקום שראוי להאריך ואכ"מ.

והנני גם מבקש ומתחנן בכל לשון של בקשה ותחנונים בעיקר לצעירי הצאן, כאשר כלל ישראל כבר עברו עליו צרות נוראות, רבות צררוני מנעורי וגו', ועד קרוב לדורנו השואה האיומה והנוראה אשר לא היתה כזאת [ואנו מאמינים בני מאמינים אשר הקב"ה אבי הרחמים עשה זאת ברחמים הגדולים ביותר, ה' יזכנו לראות תמיד חסדים גלויים], ומאז ראינו גם חסדים גדולים ועצומים, אשר לא מאסתים ולא געלתים, וקמו גדולי וחכמי ישראל והאירו את העולם בחידוש עולם התורה והיראה והחסידות **ועתה צעירי הצאן חוסו עלינו ועל כלל ישראל שלא יבואו חלילה וחלילה לבלע את הקדש, ולא להמשך ולא להגרר אחרי כל דבר של התחדשות, לא מוסר אביך ולא תורת אימך**, לא תהא כזאת בישראל, אין לנו שיור אלא התורה הזאת, ורגע של לימוד התורה כנגד כל המצוות וכו' וכו'. נא ונא לאחוז ולהשתרש בעיקרי התורה והיהדות, תלמוד תורה כנגד כולם, להבין ולהשכיל ולקיים באהבה, ולאחוז בדביקות ובשמחה במוסר אביך ותורת אמך לטוב לכם ולכל ישראל עוד עולם..."

בית הוראה | כמה חוטי תכלת מטילים למעשה

רוב מטילי התכלת בחרו להם את שיטת הרמב"ם (חצי חוט תכלת) או הראב"ד (חוט אחד תכלת), אבל הניחו את דעת רש"י ותוספות שעלינו להטיל ב' חוטים שלמים של תכלת. וזה פלא כי לכאורה **ההלכה הפסוקה בשולחן ערוך ובמשנה ברורה כדעת רש"י ותוספות**, שהרי יש מזה נפק"מ גם כשאין תכלת לדיני גרדומין, שלפי רבינו תם כל שיש ב' חוטים שלמים מותרים הגרדומין שבב' האחרים, מפני שיש כאן ב' חוטי לבן וב' חוטים כנגד התכלת.

מדוע באמת לא החמירו כדעת רש"י ותוספות? חלקם משום שבידורו להם שדעת הגר"א לפסוק כהראב"ד (אע"פ שיש לדון על זה), וחלקם משום דברי המקובלים וכו', ומסתמא יש שלא רצו להטיל ממון הרבה על בני ישראל, באשר דמי התכלת יקרים מאד.

אנו תפילה שגם התנוצצות התכלת בדורנו הוא לנו לאות לתיקון אריאל ולגאולי אל, בקרוב ממש.

סיפורי צדיקים | שנת ת'הא ש'נת מ'ציאת ח'ילזון

דבר מעניין שמעתי בשם הגאון רבי יחזקאל טופרוביץ שליט"א, שהנה **כ"ק הגאון מליובאוויטש נבג"מ** לא דיבר מעולם על התכלת, זולת שיחה **אחת** בפרשת קורח **שנת תשמ"ח** שאז אמר "יהי רצון שבקרוב יתגלה התכלת", ובאמת לאחר כאלף שלוש מאות שנה שלא היה תכלת למצווה בישראל הפעם הראשונה בדור האחרון שיהודי הטיל תכלת בבגדו היה **בשנת תשמ"ח** ומאז הולך ומוסיף... מהו כוחה של תפילת וברכת הצדיקים!

מצת שימורים **ש"תכלת" בגימטריה "שנאת חנם"** ומפני עון זה פסק התכלת. ומעתה שזכו לראותה "יחד" כשאינם עוד מפוזרים ומפורדים אלא בשמחה ואהבה שליחת מנות ומתנות לאביונים, ממילא חזרה התכלת.

[ויש כאן התעוררות לחפצים להתעורר במצוות התכלת שלא לקלקל ח"ו בפירוד ומחלוקות סביב עניין נשגב זה שעניינו לכלול כל הצבעים יחדיו, שזהו לשון תכלת כמוש"כ הרמב"ן].

והנה מבואר בגמרא שבחורבן הראשון השאיר נבורזדאן כורמים צידי חילזון, והנה מסתמא מכיון שהשאירם היו כל הצבעים לבית המלוכה (כמו שמצינו בחורבן השני שקיסרי רומי גזרו שלא יהין איש להשתמש בו כו') וממילא כבר לא יכלו לקיים בסוף גלות בבל, לאחר שבעים שנה, המצוה כתיקונה **ובראותם שמרדכי נתעטף בתכלת שמחו כי הוראת השבת התכלת היא תקוה לישראל לצאתם מן הגלות.**